

12/10

מדינת ישראל
התעשייתית

פודו שוד קוד ל מס. 24/ב

מליציבת ועדת החוקה חוק ומשפט, שהתקיימה
ביום ד', כ"ט בטבת תשי"ז - 2.1.1957 בטעה 8.30

ש.ג.ג.

המברר

- חברי הוועדה:
- נ. ניר - היו"ר
 - ב. מזניה
 - ע. איכילוב
 - ס. בגין
 - ד. בר רב התי
 - ז. ורהפטיג
 - ש. יוניצמן
 - י. ישעיהו
 - י. שושן
 - ט. הלל

- פוזמנים:
- שר המשפטים פ. רוזן
 - ח. כהן - היועץ המשפטי לממשלה
 - ד"ר ידן
 - טר רוזנטל
 - גב' לנדאו

ס ד ר - ה י ו ט

חוק בתי המשפט - תש"ז 1956

היו"ר ג. ניר: אני פותח את הישיבה.
בהסכמת חברי הוועדה ובטעם הנבי טורף את חבר הוועדה,
חבר הכנסת ורהפטיג, לטובו משליחות מטעם המדינה.

אני מוסר את רשות הדבור ליועץ המשפטי להודעה ביום הממשלה.

ח. כהן: בקשר לשפוט האדמיניסטרטיבי על ידי בתי המשפט המחוזיים,
מבקשת הממשלה שלא להתייחס לענין זה בחוק בתי המשפט,
אלא להשאירו כנוסף לדיון מאוחר יותר, שיוכל להיות יותר יסודי ומעמיק
מכיון להיענות מגב קרינה אחרונה של חוק בתי המשפט.

אני יכול להבטיח כי הצעה חוק מיוחדת העורכה בורה הדברים
בוועדה, הוגה בעבודת הקרובים לממשלה ומחרי כן לכנסת. כך יזה ענין זה
לדיון מאוחר לו. הדיון בהצעת חוק בתי המשפט אינו צריך להתעכב לרגל הדיון
בנושא הזה, מפילוי גם מבחינה טכנית גרידה מפור לרשותו מחלק שהוק זה.

מבקש את היושב-ראש לקבל את הצעת חוק בתי המשפט גם
בקריאה ראיה, כפי שאווכה על ידי הוועדה בקריאה ראשונה.

היו"ר נ. ניר:

מאחר שאין התנגדות מטעם חברי הוועדה לפניית היועץ המשפטי, אנו מקבלים פניה זו וממשיכים לדון בחוק

נתי המשפט.

פ ר ט ר ב י נ י - ר מ י ט

מעין 28

מד ע צריך פעיל זה לטפל הן ברשם והן בסגן רשם?

ז. ורהפטיג:

הדבר הוא מעטל ביותר. כיוון הרשם הוא השופט אייזנברג שאינו מטפל בעניינים אלה, ולמעשה פועל

ח. כהן:

סגן רשם: מר ברזילי.

הסעיף נתקבל

מעין 29

הסעיף נתקבל

פ ר ט ח מ י י : ה ו ר א ו ת כ ל ל י ו ת

מעין 30

לפי ההצעה המורית נאמר רק כי בעניין פלילי חכריע הדעה המקילה עם הנאשם. הוועדה קבלה את הבקורת שבאה בעיקר ממי השופטים, והחליטה לכתוב במקום זאת "הדעה אשר לדעת אב בית הדין מקילה עם הנאשם", מתוך הנחה כי עלולים להיות חלוקי דעות בקביעה איזו דעה מקילה עם הנאשם.

ח. כהן:

גם זאת אפשר להכריע לפי רוב.

ז. ורהפטיג:

זוהי פנקציה של אב בית הדין.

ח. כהן:

ז. ורהפטיג: אני מציע למחוק את הפסקה האומרת: "אין רוב לדעה אחת חכריע דעת אב בית הדין", כי לפי זה יכול להיווצר מצב בו יכריע אב בית הדין אפילו נגד דעת שני שופטים, כאשר יושבים בדין חמשה שופטים או יותר ואין רוב לדעה אחת. אם יצטרף לדעה אחת, יהיה לה רוב.

ז. ורהפטיג:

ח. כהן: אין כופיין על שופט להצטרף לדעת אחרים אם אינה דעתו. אם ישנן דעות שונות ולדעה מסויימת ישנם שני שופטים שעה שלדעות האחרות רק אחד, השניים הם הרוב. אם הם יחליטו שאין זה רוב, יוכרע העניין לפי סעיף זה.

ח. כהן:

הסעיף נתקבל

הפתיגות: ז. ורהפטיג מציע " אין רוב לדעה אחת - יוסיפו שני שופטים, ובעניין פלילי - הדעה המקילה עם הנאשם."

מע"ף 31

ח. כהן: ל"ע"ף זה יש הסתייגות על חברי הכנסת יוניצמן ניר ורסל הצומרת לדחות הצעה כי פסק דין על בית דין גבוה יותר אינה מחייבת וג' אינה מנחה בחי משפט נמוכים יותר. כמו כן ישנה הסתייגות על חבר הכנסת רוזנברג לפיה יהיה כל בית משפט קטור על ידי פיקי הדין שלו עצמו.

ז. ורהפטיג: אני מצטרף להצעתו של חבר הכנסת רוזנברג.

המע"ף נתקבל

הסתייגויות: א. לחברי הכנסת יוניצמן ניר ורסל;
ב. " רוזנברג וורהפטיג

מע"ף 32

המע"ף נקבל

מע"ף 33

ח. כהן: ל"ע"ף זה הייתה הסתייגות לחבר הכנסת רוזנברג שהציע להוסיף "למען ענייניו שהם במסכות הבלעדית של בית המשפט העליון או בתי הדין הרבניים". כמו כן הייתה הסתייגות לחבר הכנסת יוניצמן, אך הוא לא הציע כיצד לנהלה.

ז. ורהפטיג: אני חורג כי מע"ף זה בא לפגוע במסכותם של בתי הדין הרבניים לכל חוק נסו"ף וגרו"ף. בית המשפט יוכל אגב דיון בחסינות זירות לפטור גט.

ח. כהן: זהו גי' המצב היות. החוק מעניק את המכות הדיון בענייני נסו"ף וגרו"ף לבתי הדין הרבניים, וזה אינו רולל - את כי היחה הצעה כזאת - מסכותם של בתי המשפט לפטור בענייני אלה במידה והם מוטלים למניה אגב דיון בעניין זהו בחסות המכות (למשל אגב ג'טה להוצאת צו ירושה).

ז. ורהפטיג: אולם כאן יש הרחבת יתר. אני מציע להוסיף "לצורך העניין הנדון".

היו"ר נ. ניר: אין צורך בתוספת זו, אך אם חבר הכנסת ורהפטיג עומד על כך אני חוזב כי אמור לקבלה.

ז. ורהפטיג: אני מצטרף לנוסח שהוצע בזמנו על ידי חבר הכנסת רוזנברג.

המע"ף נתקבל

הסתייגויות: א. לחברי הכנסת רוזנברג וורהפטיג;
ב. לחבר הכנסת יוניצמן.

34

ז. ורהפטיג:

אם מעבירה משפט לבית משפט אחר לאחר ההחליל
כבר הדיון, יש כך לפחות באופן תאורטי הימפה על
מסק הדין, ומכאן לומר זאת מעליו בידי נשיא בית המשפט העליון. אני
מאין להניח את הדבר בהסכמת הוועדה, כי אחרת משמעות הדבר העברת המשפט
לאין דבר זה אפילו במסכותו של נשיא בית המשפט העליון.

ח. כהן:

ממכות זו נתונה בידי נשיא בית המשפט העליון
מזה עשרות בשנים, ואיני רואה כל סיבה לצמצום
את מסכותו זו. בכל המקרים בהם הוטעלה היה הדבר אך ורק לטובת בעלי
הדין, ולטובת החלפת הדיון המשפטי לא יכלו לדעת כי פנו לבית משפט אחר
אין במסכותו לדון בעניינם. אם איננו מעניקים מסכות זו יצטרכו בעלי הדין
לשאת בהוצאות כפולות.

ז. ורהפטיג:

אני מציע לכתוב "ענין שיש להביאו לפני בית משפט....
ולאחר ההחליל הדיון - בהסכמת הוועדה".

הענין נתקבל

הסתייגות לחבר הכניח ורהפטיג

העיף 35

מ. בגין:

במקום "רשאי להעביר" צריך לכתוב "יעביר", כיאחרת אפשר
לפרש את הענין כאילו רשאי בית משפט גם להכניס לדיון
בענין שאינו מוסמך לדון בו.

היו"ר ג. ניר:

בשעת הדיון הקודם הוברר לנו כי הכוונה של
"רשאי" היא כנגד ביטול החביעה - היינו בית המשפט
יהיה רשאי לא לבטל את החביעה שהובאה בפניו מבלי שהוא יהיה המוסמך
לדון בה, אלא יוכל להעבירה לבית המשפט הנכון.

א. כהן:

מתוך הוועדה כוונה באה חחילה בהצעת הממלאה המלה "יעביר",
אולם תוך דיון בוועדה הוחלט לכתוב "רשאי להעביר" כדי
לאפשר לבית המשפט במקרה של ושלנוח בולטת מצד בעלי הדין בברירת בית
המשפט הנכון, לבטל את החביעה ולא להעבירה לבית המשפט הנכון והמוסמך.
אין כל צורך לציין בחוק כי בית משפט לא ידון בענין ש יננו במסכותו.

ש. הלל:

אם יש להבין את הענין כך, הרי יוצא כאילו קובעים
אנו שהכלל הוא ביטול החביעה אך באם יוחלט על כך במיוחד
רשאי יהיה בית המשפט גם לבטל את החביעה אלא להעבירה.

ח. כהן:

אפשר לנסות את הנוסח ולכתוב "מצא בית משפט שמחמת ענין
שהובא לפניו אין הוא יכול לדון בו, רשאי הוא להעבירו...."

ההצעה נתקבלה

ז. ורהפטיג:

מתוך טעין קטן ב' יוצא כי בית משפט יכול להכריע
ללא ערעור על מסכותו של בית משפט שני על ידי העברת
הענין אליו, גם אם אותו בית משפט אינו מוסמך לדון באותו ענין. כלומר,
אם מובא בפני בית משפט ניין שבמסכות בית דין צבאי, יכול זה להעבירו לבית
דין אזרחי אחר וזה יהיה מוסמך לדון בו בתוקף ההעברה אליו בלבד.

ש. הלל:

אולי נספק תביעתו של חבר הכנסת ורהפטיג, אם נקבע כי המדובר איננו בהעברת ענין שהואבסמכותו הייחודית של

בית דין אחר.

ד"ר ידין:

ברור שאין כאן הטמכה של בית משפט לדון בענין שאיננו בסמכותו. אם יועבר אליו שאין בסמכותו לדון בו, מאפשר לו סעיף זה לבטל את התביעה וצריך יהיה להגישה מחדש לבית המשפט הנכון.

מ. בגין:

אני חושב כי אם מחבר טגה לבית המשפט השני אין הסמכות לדון, צריכה להיות אינסטנציה משפטית שתקבע בידי איזה בית משפט הסמכות המתאימה.

ח. כהן:

זה מוטב ממילא. ברגע שהסופט אליו הועברה התביעה דוחה את התביעה, יכול התובע לערער בפני בית משפט גבוה יותר ולטעון שהיתה תועת בהכרעה כי אין סמכות; הוא גם יכול לפנות לבית המשפט הגבוה לצדק בבקשת "צ'רטי אוררי". אני חושב כי אפשר למחוק את הרישא של המשיף, ולאפשר על ידי כך זכות ערעור.

הוחלט למחוק את הפסקא " אין אחרי צו בית המשפט לפי סעיף (א) ולא כלום".

סעיף 36

מ. בגין:

כדי להדגיש את כלל הפומביות, אני מציע לנסח את סעיף (א) באופן שונה: "לא ידון בית משפט בדלתיים סגורות אלא

אם...."

הצעה נתקבלה

ב. אזניה:

לפי הצעת הממ לה ניתנה הגנה על ידי איסור הפומביות של המשפט, לצותם מקרים בהם המדובר בפגיעות נגד המוסר והנוגע בדבר היא אשה. לאחר שהוועדה מחקה הגנה מיוחדת זו לאשה, המכונה "לשם הגנה על המוסר" הוא נרחב מדי. אין לנו ספקות בקשר להצדקה שבאיסור הפומביות בענינים הנוגעים לבטחון המדינה, אך מלבד מקרים אלה מוכן אני להסכים שיט הצדקה לביטול הפומביות רק באותם מקרים בהם עצם פרסום שמותיהם של האנשים המופיעים באותו משפט עשוי לפגוע בה יותר משייפגוע על ידי עצם פסק הדין. משום כך אני תומך בגרסא ב'.

ז. ורהפטיג:

אני מתנגד לפריבילגיה הניתנת בהצעות לו לעבירות נגד המוסר: במקרים כאלה תבוא הגנה על כל אחד ואחד, ואילו במוגים אחרים של עבירות לא ניתנת הגנה אפילו לקטין שיכול להיפגע ביותר על ידי הפרסום במקרה שביצע מעשה גניבה, למשל. אני מציע להוסיף בגירסא א' "או אם מצא כי נחוץ הדגש לשם הגנה על קטין", או "אם מצא כי נחוץ הדבר לטר עטיית הצדק", או תוספת אחרת. אני מתנגד לגירסא ב' המצטמצמת לרוג שמותיהם של עבירות, ואני מציע להרחיב את גירסא א' כאמור.

מ. בגין:

אם הטענה היא כי "הגנה על המוסר" הנה מוטב בלתי ברור, פרוט הדבר שאימקבלים גירסא ב' צריך להוסיף לה קואליטיקה שלמה כדי להבהיר את המושג. לכן יש תחילה בין טענה זו ובין תמיכה בגירסא ב'. אני מציע לכתוב כי בית המשפט יהיה רשאי (לא חיי) ליגור את הדלתות במספטיים הנוגעים לבטחון המדינה או לשם הגנה על המוסר, כשיש צורך בדבר לשם הגנה על השם הטוב של קטין אשה או גבר. "הגנה על המוסר" נותנת סמכות רחבה ביותר בידי בית המשפט לקבוע מתי הדבר דרוש.

ד. יוני.מך:

י.נ. הבדלי גדוליו מאד הן בעניני מילוי מסכרי
והן במקרי יעל עבירות מיניות, בין אנשים
יוני הקטוריו גרותו ענין מיניות שונות. לכן י.נ. למי שאדי הקטור קטר
הדוק ל העליה ביצע הנשפט, ל. יוגתו ול. יקנס וי. הצדקה מלאה יגפ
לא פפורי שמו. עמי ידורו ימו הוא עוני חמור מאד מבלי שייק על
ידי בית המשפט עונש כלשהו. כל עוד לא יימא לבעיה זו פתרון גם גרת
גירמא א', יני תומך בגירמא ב'.

נ. ניר:

לי נרה כי פומגיות המשפט היא זכותו ש יע. אם יש סקו
להגביל זכות זון הנימוק לגבי איננו הגנה על הנאשם שביצע
עבירה, אלא הגנה על הגבור מפני היעה מזקת. הימעה מזיקה על הכלל
יכוליו להיות לדיוני הנוגעים לב חון המדינה, וכך בעניני פגיעה מומר.
הנחשנו היא כי בית המשפט עומק בעסיית צדק בכלמשפט שהוא דן בו, לכן
חתקבל היעה ורהפטיג מעניקי בעסיית שמכוה לבתימא מט למגור את הדלתות
בכל מקרה.

ע. איכילוב:

אני מציע להוסיף לגירמא א' "או לטעם הגנה על שמו הטוב
של ד הנוגע בדבר".

פ. הלל:

אני תומך בהצעה המקורית של המשטלה, הבאה להגן על
שמה הטוב של האשה. אם מרחיבים זכות זו ועוסייה ותה
לכלליה, מאמממיה בעמיה את המריבילגיה לרשינו לתת לאשה. אנו חיים בחברה
טבה רבי המיעוסייה הדתייה והעדתייה שלמי מוטגיהה יש הבדל גדול מאד בין
דין הגבר ודין האשה. אני מציע לכחוב כי חינוח זכות לפתי המשפט למגור
את הדלתות במקרה שמדובר על ט טוב של קמין או של אשה.

ז. ורהפטיג:

אני מצטרף להצעה חבר הכנסת הלל.

ח. כהן:

אני מציע להוסיף לאחר הנוסח לחקבל על ידי הוועדה, פיסקא
נוספת שנתקבלה ג. בחק השטוט הצבאי: "החליט בית המשפט על
עריכת משפט גדלחיים מגורות, ראי הוצאהרומות לידו או ליוגי בני אדם,
להיות נוכחיה בשעת הדיון כולו או מקצתו." הכוונה שם היעה לרמטכ"ל, למשל.

התוספת נת בלה

היו"ר נ. ניר:

עלינו להכריע בין ארבע הצעות: גירמא א',
גירמא א' בתוספת שהוצעה על ידי מר איכילוב,
גירמא ב', או הצעתה המקורית של המשטלה כה עת מר הלל.

הוחלט לאחר את גירמא א' בתוספת פיסקא"או לטעם הגנה על
שמו הטוב של אדם הנוגע בדבר" (כהצעת איכילוב).

הסתייגויות: . . ב. אזניה מציע גירמא ב';
ש. הלל מציע את נוסח המשטלה.

העיקף (ג) - נתקבל

העיקף 37

ז. ורהפטיג:

אני מציע למחוק את המלים "לצוות על הרחקתו".

ח. כהן:

זה יתפרט ככוונה לשנות את המצב הקיים.

העיקף נתקבל

הסתייגות לז. ורהפטיג

סעיף 38

ז. ורהפטיג: על פי רוב נעשים התצלומים בשלח ההפסקה. אני מציע למחוק את המלים "בשעת ישיבתו", כדי שאריך יהיה ליחול רשות מבית הדין בכל מקרה ומקרה.

ח. כהן: כוונת הוועדה הייתה להחיר צילום בשעת ההפסקה.

ט. יוניצמן: העונש במקרה זה צריך לעמוד בהתאמה לעונשים שקבענו לגבי עבירות אחרות בחוקים אחרים. אם על כולך קירות נמכע עונש של שנה מאסר ואלפיים לירות קנס, חושבני כי לענין זה אריך לקבוע עונש של 6 חדשי מאסר ואלפיים לירות קנס.

ב. אבנר: אני מציע שיהיה חדשי מאסר ואלף לירות קנס.

ע. איכילוב: צריך להבטיח כי צלום יהיה אסור בכל מקרה אם המשפט איננו מומבי. כמו כן אני חושב כי צריך להבדיל בחומרת העונש בין צילום ללא נטילת רשות, ובין צילום שהוא עצמו פגיעה בבטחון המדינה.

ח. כהן: הענין הראשון בא על פתרונו בסעיף (א); הענין השני מוסדר על ידי חוק אחר.

הוחלט: בסעיף (ד) יבוא במקום "שלשה חדשים" - "ששה חדשים".

החתיגות: ז. ורהפטיג - למחוק "בשעת ישיבתו";

ט. יוניצמן - קנס אלפיים לירות.

סעיף 39

ח. כהן: גירסא ב' שהוצעה על ידי מר שופמן אינה מציאותית, כי אם אפשר יהיה אף פעם להוכיח כוונה כזאת.

י. שופמן: אני מוותר על הגירסא שהצעתי.

אוצרה גירסא א'

ט. יוניצמן: בסעיף (ב) אני מציע לשנות את העונש לששה חדשי מאסר ואלפיים לירות קנס.

היו"ר נ. ניר: למען הפרופורציה בין הקנס לתקופת המאסר, אני מציע שנה מאסר ואלפיים לירות קנס, בעקבות הסעיף הקודם בו החלטנו על חצי שנה מאסר ואלף לירות קנס.

הוחלט בסעיף (ב) יבוא במקום "שלושת אלפיה לירות" - "אלפיה לירות".

החתיגות לט. יוניצמן וי. שופמן: לששה חדשי מאסר ושנה אלפיים לירות.

סעיף 40

ז. ורהפטיג: אני מבין כי העיפים 38 ו-40 חלים גם על בתי דין, לא כן?

ח. כהן: כידוע לחבר הכנסה ורהפטיג אנו מטפלים בהצעת חוק אשר יחיל הלאות אלו, בסנוריים מסויימים, גם על בתי הדין במדינה. חוק זה חל רק על בתי המשפט.

הסעיף נתקבל

סעיף 41

ח. כהן: אני מציע לנסות את נוסח הסעיף ולומר "החלטות בית משפט לפי עיפים 36, 37 ו-40 אין אחריהן ולא כלום".

ההצעה נתקבלה

פ ר ג ט ש י : ה ו ר ר ו ת ש ו נ ו ת

סעיף 42

ז. ורהפטיג: יש לי ספק אם גם הוראת סעיף 32 צריכה לחול על רשם.

שר המשפטים פ. רוזן: זוהי ממכות הנחונה גם כיום בידו. תפקידו של רשם להקל על עבודת בית המשפט על ידי שהוא נוטל על צמו את העבודה המיותרת. איני רוצה סיבה מדוע למנוע ממנו אפשרות להוציא פסק דין הצהרתי כשהנחבע אינו מופיע.

הסעיף נתקבל

הט ייגות לז. ורהפטיג: להוציא הסעיפים 32-35.

סעיף 43

ז. ורהפטיג: אני מציע למחוק את המלים "וכל ממכות להתקין תקנות סדרי דין".

שר המשפטים פ. רוזן: כל עוד אין לנו קודם של פרוצדורה אי אפשר לסלול ממכות זו. כיום ישנה מעין "רול קומיטי" בראשות היופס דוסמן מבית המשפט העליון. הם מחליטים בענין זה, והחלטותיהם מקבלות תוקף הודות לממכות זו של שר המשפטים.

ז. ורהפטיג: אני מציע להפריד בסעיף זה בין הממכות המינהלית, שתהיה נתונה בידי שר המשפט, והממכות להתקין את סדרי הדיון שתהיה הנמכת לנשיא בית המשפט העליון, והממכות חקיקתיות שאם אינן מבוצעת על ידי הרשות המחוקקת לפחות תהיה נתונה בידי שתי הרשויות האחרות יחד אך לא בידי הרשות האדמיניסטרטיבית בלבד.

ח. כהן: רק אם הממכות היא בידי שר המשפטים יש לכנות אמירות בקורת על אופן הפעולה. יש לשמור על אמירות זו לבקורת על ידי הכנסת, עד אשר תוכל הכנסת בעצמה לקבל קודם פרוצדורלי.

הסעיף נתקבל

ה התייגות לז. ורהפטיג: להוסיף סעיף (ג) "כל המכות להוסיף תעבורה דרי דין - הוצעו לזקן המופטים נחונות לו המפטים בה כמת נ יאביח המפס העליון."

סעיף 44

ז. יונימ: אני מציע למחוק את המלים "עליית דבר".

ההצעה נתקבלה

התייגות לז. ורהפטיג: כהתייגותו לסעיף 43.

סעיף 45

ז. ורהפטיג: אני רוצה להבטיח כי לא ייקנה אדם עלאי-הופעתו בבית המשפט ביום ר' או א' אם זהו חגו הדתי.

ח. כהן: יש להציע באמצעות מטרדהדות כי טר המפטים יתקין תקנה מתאימה.

הסעיף נתקבל

סעיף 46

ח. כהן: הנוחה המתוקן של סעיף זה הוכח על ידי ועדת המשנה (קורא את הנוחה). ועדת המשנה הציעה להסגיר בתקנה את בתי הדין הטבטיים של הבדואים (לכי סעיף 45 לדבר המלך במועצתו) לבקשת אנשי הממשל האבאלי. גם מאדנו אין התנגדות לכך. כמו כן עבר זמנו של סעיף 48 לאותו דבר המלך, בו נקבע כי אם ניתן פסק דין מוות לא יבוצע אלא לאחר אישור מיוחד. אם יש טעם להוראה כזאת, צריך יהיה לכללה בחוק שדן בעונש מוות.

ז. ורהפטיג: אני מציע למחוק את סעיף 55 מביטוט הביטולים ולהסגיר בחקפו את ה"ספסיל טריביונל" כי הוכח שהוא אינסטיטוציה מועילה.

ח. כהן: לדעת נשיא בית המשפט העליון בית הדין הזה רק מכביד על בעלי הדין שארזכים לגולל את הפרטה כולה פעמיים. לפי הצעת חוק זו נקבעה ה ראה אחרת בקטר להעברה מבית משפט אחד לבית דין.

היו"ר נ. ניר: נתיים את הדיון בישיבה הבאה, ביום ב.

אבקש את חברי הוועדה לדייק ולאפשר התחלת הישיבה בשעה 10.30, באשר צריך יהיה לסיימה בשעה 12.30.

הישיבה ננעלה בשעה 11